

יוון: מלינה מרקורי האמיתית

1981. מלינה מרקורי מאמינה שהמסר המיוחד, היסודי-כונני-אירופי-סוציאליסטי של רוב יוצרי הקולנוע היווניים, ניב יצירות-איכות מובהרות. מרקורי דוחה בכוח את ההאשמות כאילו היא שובניסטית הלנית ותומכת בכדלנות יוונית. מישרה עומד לארגן כינוס

כלייהתיקשות בישראל נוטים להתייחס לשרת-התרכות והמרע היוונית, מלינה מרקורי, בעוינות המהולה בשובניזם גברי: אשה, כוכבת קולנוע, סוציאליסטית יסתיכונית, אולי הנאטייתזה המחולטת של גדעון פת, אליעזר שוסטק ויצחק מורעי.

ביקורה האחרון בכריטיניה חיוק את התרמית הזאת. מלינה העזה לדרוש מהבריטים להחזיר ליוון את שכיות החמרה, הפסלים והמימצאים הארכיאולוגיים הגנובים.

גם הבריטים עצמם התייחסו אליה בליגולג סלחני. הם קנו את הסחורה המכובש התורכי המושחת, בחצי חנינם, לפני שנים רבות. התורת האוצרות תיצור תקדים, שעלול לחסל את המוסיאון הבריטי, שהוא, כדברי הפילוסוף המנוח ברטראנד ראסל, "סוחר עתיר-יוקרה בחפצים גנובים".

מרקורי לא הירפתה. היא רגילה במאבקים קשים, כמעט אבורים, והיא גם מרועת לעובדה שהפעם אין לה כל סיכוי. את המטרה העיקרית, הרגשת שייכותם של אוצרות-התרבות האלה ליוון, היא הצליחה להשיג. היוקרה שצברה בתוך יוון תסייע לה להוציא לפועל כמה מתוכניותיה השאפתניות בתחומי המרע, האומנות והתרבות.

נציגת פיראוס, מלינה מרקורי נולדה סוציאליסטית. היא סיפרה לעיתונאי הבריטי בארי כהן, שינקת את הפוליטיקה עם חלב אמה. "סכה היה ראש עיריית אתונה, ואביה כיהן שנים רבות כנציג השמאל בפרלמנט היווני".

ההפיכה של הקולונלים ב-1967 מצאה את מרקורי בסיוור בארצות-הברית. היא נצלה את המוניטין שלה ככוכבת קולנוע מפורסמת, כדי לתקוף את המישטר הפאשיסטי בכל הורמנות, ולארגן את מיטב האמנים בעולם לפעולות-מחאה נגד התעללות בעצירים הפוליטיים הרבים.

הקולונלים שללו ממלינה מרקורי את אזרחותה היוונית, החרימו את רכושה וניסו להתנקש בחייה. עם נפילתם ב-1974, שבה מרקורי ליוון, היתה בין מייסדי פאסוק הסוציאליסטית, ותוך שלוש שנים נבחרה לפרלמנט היווני כנציגת פיראוס המאוכלסת בפועלים פשוטים, מעוטי-הכנסה.

מאז נצחון פאסוק ב-1981, מכהנת מרקורי כשרת-החינוך והתרבות, והיא אחראית גם לאגף-העתיקות. "ליוונים", אמרה מרקורי לבארי כהן, "הארכיאולוגיה מהווה חלק עצום מחיי התרבות. כמעט כל חפירה מעלה מימצאים בעלי ערך רב, ולעיתים אין לנו תקציב, כדי לפצות את בעלי האדמות שבהן נמצאו האתרים".

מרקורי הקימה עשרות מועצות-תרבות, שבהן מכהנים פועלים, טכנאים ואיכרים לצד אמנים, כימאים ואנשי תרבות אחרים. מועצה כהרכב כזה מנהלת עתה גם את התיאטרון הלאומי של יוון.

אוניברסיטות פתוחות. מרקורי שואפת לכידור מסועף, ומקדישה מרץ ומשאבים לפיתוח הייתה-תרבות בכל יוון, ולא רק באתונה. היא מתכננת העברת מירב תקציב משרדה לרשויות המקומיות, כדי להבטיח את התפתחות חיי התיאטרון והתרבות גם באזורים המרוחקים. היא מעדיפה חמישה מרכזי תיאטרון איזוריים — שיכללו גם כתייספר לדרמה — על תיאטרון יוקרתי אחד בכירה, שישירת רק את האליטות.

שיטות אלה יחסכו הרבה ביוורקאטיה ריכוזית, ויאפשרו התאמת התכנים וסיגנון-הפעילות לתנאים המקומיים. מאז כניסתה לתפקיד הצליחה מרקורי לייסד שלוש אוניברסיטות פתוחות, השוקדות על חינוך מבוגרים, עם דגש מיוחד על ארכיאולוגיה, וערכי תרבות הלניים.

כינוס הים התיכון. מרקורי מגלה, כמובן, עניין מיוחד בקולנוע. התקציב לעידוד התעשייה המקומית גדל פי 20 מאז

ובצ'כוסלובאקיה, אבל לא נגרע חלקן של ארצות אמו המרכזית והדרומית, מדינות העולם השלישי בכלל, ארצות-ערב והגדה המערבית הכבושה.

השבוע מתארת סופרת טיימס את גורלו של עיתונאי מובנגלה-דש, סוניל קאנטי די, הכלוא מיוני 1981, מבלי שהוגר רישמית בעבירה כלשהי.

סוניל בן ה-37 הוא גם עובד סוציאלי, וכתבותיו מנו כסיגנון בוטה ואמיץ. הוא לא חסך את שבת ביקורתו בנגלה-דש, שפגע בזכויות-האדם ועינה אזרחים רבים חלקי-המדינה. סוניל התפרסם במיוחד בזכות סידרת מא שהתמקדה בפרשיות שחיתות בבית-החולים הממשלתי בראנגמאטי. לא רק הטיפול הרשלני ותנאי-התברואה היו הוקעו במאמריו של סוניל. העיתונאי הגדיל לעשות מש פרשת-שחיתות ומעילה בכספים שנועדו לקניית מזון שפויים בבית-החולים.

אסיר סוניל קאנטי כל השערות נתלשו

שרת תרבות מרקורי לא שובניסטית הלנית

האם הוא יחיה? במחצית השנה הראשונה למעצרו לא המישפתה כשום מידע אודותיו, ולא ידעה כלל את מקום הינו בינואר 1982 ביקר אותו אחיו. סוניל לא היה מסוגל ללכת, נתלש ברובו, והוא סיפר שעונה לעיתים תכופות, תוך ש בהלם חשמלי (שיטה החביבה על מענים בכל העולם. די מארצות-הברית ומגורווגיה מספרים, שאמצעי זה הוא פופו גם בקרב חוקרי המוסד כלפי עצירים פלסטיניים בלבנון). מאז עברה שנה ומחצה, ואיש לא הורשה לבקר את מרכיו ובני מישפתתו חוששים לחייו.

דרום-אפריקה: התליינים בפעולה

שלושה לוחמי חירות שחורים, חברי הקונגרס האפר הלאומי עלו השבוע לגדרום. שלושת הנדונים תקפו מצבאיות ומישטרותיות בדרום-אפריקה, כחלק ממאבק עמם ל ונגד האפלייה הגיועית. סינון מוגוריין, גדי מוסולולי ומארכוס מוטאנג, כולם בעשירים של חייהם, יתייצבו לפני התליין, שיבצע רצח מיי בשירות האפרטהייד. המונח "רצח מישפטי" אינו לתפארת המליצה. שי הנדונים לא הורשו להעיד ב"מישפט". נציג-ההגנה ניסה ל את הודאות-הנאשמים, והודיע שהוא יכול להוכיח שהם קשות בהלם-חשמלי ובמכות. הסניגור לא הורשה להמציא ההוכחות, וההודאות נתקבלו עליידי השופטים. שלושה נא אחרים, שנדונו אף הם למוות, זכו ל"המתקת" ע למאסר-עולם. בדרום אפריקה הכוונה באמת לשהות בכלא ע מותו של הנדון. המזכיר הכללי של הקונגרס, אלפרד נזו, הוקיע פיסקי-הדין, וגינה את שליטי דרום-אפריקה הצמאים לרם. ההיסטורי מורה, כמובן, שגורידין כאלה לא הצליחו מעולם תנועת-שיחרור כלשהי. חבל שראשי אירגוני מחתרת לשעבר, כמו מנחם בגין שמיר, המנהלים כיום את מדיניות-החוזק הישראלית, אינם להסביר אמת פשוטה זו לידי-נפשם בפרטוריה.

תרבותי גדול של כל עמי היסתיכון, ובמרכזו פגישה עם שרייה-תרבות האירופיים. היא עומדת בקשר הדוק עם עמיתה הצרפתי, ז'אק לאנג, ומאמינה שכל עם חייב לפתח את תרבותו מתוך מגע מתמיד ופורה עם העולם כולו.

בנגלה-דש: אסיר-המצפון

קוראי עולם קטן מכירים את המדור אסירי המצפון כיומון הלונדוני טיימס, המוקדש לאסירים פוליטיים, בדרך כלל ללא מישפט הוגן, בכל רחבי העולם. מטבע הדברים הוקדשו מדורים רבים לאסירים פוליטיים בגוש המיזרחי, בעיקר בכרית-המועצות

שגרירות שקרנית
הגברת פראנסס נילי, נציגה בכירה של אירגון הידידים הקווקרי, ריווחה השבוע לעולם קטן על מדיניות ההשמצות של שגרירות ישראל בווינגטון כלפי מהנדה-השלום. לפני כשבועיים תידרכה מחלקת-ההסברה של השגרירות קבוצה של יהודים מקומיים. הנושא: ביקורו של פעילי-שלום בכיר בווינגטון, שנמנה עם הנהלת של"י המאוחדת. וכך תיאר פקיד השגרירות את של"י: "מדובר במיפלגה קומוניסטית לכל דבר, המתנגדת לרק"ח אך ורק בנושא השובניסטי. של"י היא איחוד של קומוניסטים מושבעים ועורב עותן אחד (הכוונה, כנראה, לאורי אכנרי). שעניינו היחיד הוא לעודד פורנוגראפיה". סתם שקר קטן ומבחיל, קטן בממדיו לעומת הכוז הקולוסאלי של "שלום הגליל". עם זאת, מתעוררת כאן שאלה עקרונית ממורה ביותר. לפחות יש לנו כאן עסק עם פקיד קטן ומטומטם. חבריו המתוחכמים יותר רווקא מנצלים את הופעות פעילי-השלום, כדי למכור לעולם את "ישראל האחרת". אבל בכל מיקרה, מתכחשת הנציגות הרישמית לתפקידה העיקרי, ומשמציה אזרחים ישראלים העושים בחו"ל, תחת להגן עליהם.